

nisch, Baltisch, Slawisch" Jenoje*), vis dėlto vieno kito baltistinio „siužeto" kolokviume būta. Juos šioje informacijoje ir bus pamėginta išskelti.

Pirmąją kolokviumo dieną pranešimus skaitė albanų, armėnų ir tocharų kalbų specialistai E.P. Hampas (Čikaga), G. Klingenschmittas (Regensburgas), G. Bolognesi (Milanas), F. Kortlandtas (Leidenas), G.-J. Pinault'as (Paryžius), W. Winteris (Kylis) ir kiti. Kelių pranešėjų, be kita ko, kalbėta apie H. Pederseno įnašą į minėtų kalbų tyrimus. Skyrium minėtinas B.A. Olsen (Kopenhaga) pranešimas „Armėnų *dalowkn* 'geltligė' ir ide. priesaga *-ge/on-". Šios ide. priesagos kontinuantu mokslininkė linkusi laikyti ir lietuvių kalbos būdvardžių priesagą -zganas, -a: *balzganas*, *žalzganas* t.t. (plg. la. *meļngans* 'juosvas'). Toks požiūris, rodos, laikytinas perspektyviu ir baltistus turėtų sudominti (šios savitos priesagos priebalsį -g-, kaip ir -z- < *-s-, spėta esant antrinį, žr. Skardžius ŽD 227).

V. Oriolo (Jeruzalė) pranešime apie albanų kalbos indoeuropietiškąją leksiką kai kuriuos pavyzdžius mėginta remti ir arba tik baltiškėmis paralelėmis.

Antrosios dienos posėdis buvo skirtas keltų ir anatolų kalbų problemoms. Pranešimus skaitė W. Meidas (Insbrukas), H. Eichneris (Viena), B. Forssmanas (Erlangenas), O. Carruba (Pavija), R. Gusmani (Udinė) ir kiti.

Trečiąją kolokviumo dieną kalbėta apie glotalinę teoriją ir indoeuropiečių bei kaukaziečių kalbų kontaktus (J. Gippertas; Bambergas), ide. vardažodžio ablautą

* Apie Jenos konferenciją žr.: О. П о л я к о в. Konferenz „Indogermanisch, Baltisch, Slawisch" in Jena. – Baltistica, 1991, XXVII(1), 78–79.

(J. Schindleris; Viena), laringalinės teorijos ankstyvąjį laikotarpį (W. Morgenrothas; Berlynas). Kolokviumas baigtas įdomia apvalaus stalo diskusija „Laringalų fonetika", kurioje dalyvavo J.E. Rasmussenas (Kopenhaga), R.S.P. Beekes (Leidenas), J. Gippertas ir kiti.

Baigdamas šią trumpą informaciją, negaliu nepadėkoti indoeuropeistui D. Potamitis (Kopenhaga), be kurio mielos paramos nebūčiau galėjęs nuvykti į tokį prestižinį indoeuropeistinį renginį.

Bonifacas Stundžia

Jan Safarewicz

1992 m. balandžio 9 d., eidamas 89 metus, mirė žymus lotynų ir graikų bei kitų indoeuropiečių kalbų tyrinėtojas prof. dr. Janas Safarewiczius.

Velionis gimė 1904 m. vasario 9 d. Daugpilyje. 1914–1922 m. mokėsi Vilniaus gimnazijoje. 1922–1927 m. Vilniaus universitete studijavo klasikinę filologiją ir indoeuropiečių kalbotyrą ir gavo filosofijos daktaro laipsnį. Po to (1927–1930 m.) studijas gilino Paryžiuje, kur jam vadovavo A.Meillet'as, A.Ernout'as ir kt. Jis 1930–1937 m. dėstė Vilniaus universitete; nuo 1937 m. Krokuvos universiteto profesorius. Nuo 1964 m. – Lenkijos Mokslų akademijos tikrasis narys. 1979 m. J. Safarewiczui už jo nuopelnus lietuvių ir baltų kalbotyrai suteiktas Vilniaus universiteto garbės daktaro laipsnis.

J. Safarewiczius buvo plačių interesų mokslininkas: jis tyrinėjo įvairias indoeuropeistikos (ypač lotynų ir graikų filologijos), slavistikos, baltistikos, bendrosios kalbotyros ir kitas problemas. Didžiausi jo darbai yra iš lotynų kalbotyros, pvz.: Gramatyka historyczna języka łacińskiego, cz. I (Warszawa 1937; kartu su J. Otrębskiu), cz. II (Warszawa 1953), Zarys gramatyki

historycznej języka łacińskiego (Warszawa 1953), Historische lateinische grammatik (Halle 1969).

Dar būdamas Vilniaus universitete, J. Safarewiczius įsitraukė ir į lietuvių bei kitų baltų kalbų studijas. Ypač sėkmingai jis tyrinėjo lietuvių kalbos veiksmažodžio veikslus: L'aspect verbal en vieux-lituanien (Actes du IVe Congrès international de linguistes. Copenhague 1938, p. 210–215), Stan badań nad aspektem czasownikowym w języku litewskim (Balticoslavica II, 1938, p. 1–27). Remdamasis lietuvių sufikso *-išk-* vietovardžiais, J. Safarewiczius gražiai parodė, kad senovinė lietuvių ir slavų etnografinė riba buvo gana toli į rytus nuo dabartinės Lietuvos sienų, žr. pvz.: Rozmieszczenie nazw na *-iszki* na pograniczu słowiańsko-litewskim (Polska Akademia Umiejętności. Sprawozdania z czynności i posiedzień, XLVIII, 1947, p. 45–46). Paskelbė nemaža straipsnių apie baltų ir slavų kalbų giminystę, žr. ypač: Ze słownictwa baltosłowiańskiego (Slavia Antiqua, VIII, 1961, p. 11–24). Kruopščiai ištyrė baltų-slavų ir lotynų leksinius atitikmenis: Le latin et les langues balto-slaves (Scritti in onore di Giuliano Bonfante, II, Brescia 1976, p. 923–929). 1939 m. surado M. Mažvydo akrostichą ir taip galutinai įrodė, kad pirmosios lietuviškos knygos autorius – neabejotinai M. Mažvydas. J. Safarewiczius recenzavo daug indoeuropeistikos, taip pat baltistikos ir lituanistikos leidinių.

Svarbiausi J. Safarewicziaus straipsniai, paskelbti įvairiuose Europos žurnaluose ir leidiniuose, buvo išleisti atskira knyga: Jan S a f a r e w i c z. Studia językoznawcze. Warszawa 1967, 368 p. (šios knygos recenziją žr.: J. K a z l a u s k a s Baltistica IV 313–317). J. Safarewicziaus darbų (iki 1974 m.) bibliografiją (sudarytą jo mokinio Wojciecho S m o c z y ń s k i' o) žr.

Studia indoeuropejskie (Ioanni Safarewicz septuagenario ab amicis collegis sodalibus animo oblatum gratissimo). Wrocław etc. 1974, p. 9–29.

Darbščiam ir kukliam didžiajam lenkų mokslininkui Janui Safarewiczui visuomet pasiliks dėkinga indoeuropeistika (ypač klasikinė filologija), taip pat baltistika ir lituanistika.

Vytautas Mažiulis